

Hamvasztásos sírok az aquincumi polgárvárosi amfiteátrumtól északra (Bp. III. ker., Zsófia utca 1-3.)

Az aquincumi polgárváros amfiteátrumától északra, a Szentendrei út és a Zsófia utca sarkán építkezéshez kapcsolódó leletmentést folytattunk. A terület régészeti védettsége miatt a dán illetőségű VELUX cég – eredeti elgondolását megváltoztatva – alapíncézetlen épület kivitelezését határozta el.

A kutatás első fázisában, az épülethez vezető közművek árkait szondaként használva, képet kaptunk az addig még nem kutatott terület rétegviszonyairól. Ez egységes képet mutatott az egész – a Szentendrei út szintjéhez képest – mélyen fekvő területen. A vékony (10-20 cm vastagságú) újkori réteg alatt egy 30-40 cm vastag szürke, nagyjából egységes, mindössze néhány római kori kerámiát tartalmazó réteg húzódott, alatta pedig már a homokos altalaj következett. Az árkok átlagos mélysége 70-80 cm volt. A rétegsort több helyen újkori beásás zavarta meg. A metszet alapján a római kori rétegben csak kevés egykorú beásás volt, valamint az északnyugati árokreszen egy cölöplyuk nyomát figyel-

Cremation graves north of the Aquincum Civil town

(Budapest District III, 1-3 Zsófia street)

Rescue excavations were carried out north of the amphitheatre of the Aquincum Civil town in connection with construction work at the corner of Szentendrei and Zsófia streets. In consideration of the archaeological protection of this area, the investing VELUX firm with its Danish affiliation has changed its original plans and decided to erect a building without a basement.

During the first phase of the rescue operations, public utility ditches dug for the building were used as test trenches to create a picture of the stratigraphy of this previously unknown site. A homogeneous picture was obtained in the entire area which lay deeply relative to the level of Szentendrei street. Under the thin (10-20 cm thick) modern layer a 30-40 cm thick gray, more-or-less, homogeneous layer was found which contained but a few Roman Period sherds. This was followed by the sandy subsoil. The mean depth of the ditches was 70-80 cm. The stratigraphy was disturbed by modern digging at several points. On the basis of

hettük meg. Ezeken kívül egyéb településnyom a közműárkokból nem került elő.

Miután azonban a terület a polgárvárosi amfiteátrum közvetlen közelében található, a kutatóárkok-rendszert a keleti telekrészen egy összefüggő felület feltárásával egészítettük ki. A szelvényből (36. kép), mely 12 X 4 m-es, az újkori rétegek alatt kétperiódusú római kori réteget találtunk. A későbbi periódust a szelvény délnyugati felében egy köves szint és négy, egymástól nagyjából egyenlő távolságra lévő cölöplyuk jelezte.

the prepared sections, however, only a few coeval pits were dug into the Roman layer. Traces of a post hole were observed in the northwestern ditch section. Aside from these phenomena no evidence of settlement was observed in the public utility ditches.

Since, however, this area is located in the immediate proximity of the amphitheatrum in the Civil town, the system of test trenches was completed by opening a contiguous surface in the eastern portion of the lot. In this 12 x 4 m square (Figure 36) a two period

36. kép

Valószínűleg a későbbi periódushoz tartozott egy mesterséges árok is, mely északnyugat-délkeleti irányban szelte át a szelvényt, s metszete trapéz alakú volt.

A korábbi periódushoz tartozik a szelvény északi felében lévő négy hamvasztásos sír. A sírok nagyjából észak-déli irányításúak voltak, s laza csoportot képeztek. A 2. és 3. sír szuperpozícióban helyezkedett el, s fekete hamus betöltésükben némi kalcinált csonton kívül nem volt lelet. Az 1–3. sírok az árok északi oldalán, míg a 4. sír az árok déli részén volt. A sírok szórthamvas rítusúak, erősen faszenes betöltésűek. Az 1. és a 4. sírok tartalmaztak mellékletet (37. kép). Az 1. sírban három festett nyersszínű korsó, egy szürke tálfazék, s egy vastöredék volt. A 4.

37. kép

sz. sírba két festett kancsót, egy tálát és egy Vespasianus-érmét helyeztek.

A mellékletek és a sírok jelentke-

Roman layer was discovered under the modern strata. The later of the two periods was marked by a layer of stones as well as four largely equidistant post holes in the southwestern corner of the square. It is also likely that the artificial ditch with a trapezoidal cross-section that crossed our square in a northwest-southeast direction also belongs to the later of the two periods.

Four cremation graves discovered in the square's northern half belong to the earlier period. These graves were oriented roughly north to south and formed a loose group. Graves 2 and 3 were superposed on each other. Aside from a few pieces of calcinated bone, their black, ashy fill contained no archaeological finds. Graves 1 to 3 lay on the northern side of the ditch while Grave 4 was located along the southern side. The graves reflect the tradition of scattered inhumations with a massive fill of charcoal. Graves 1 and 4 contained grave goods (Figure 37). Grave 1 contained four painted but raw colored jugs, a gray pot and a piece of fragmented iron. A painted jug and a Vespasianus coin were placed in Grave 4.

On the basis of the grave goods and the mid-2nd century coin

zésének rétegéből származó a 2. század közepére datálható érem alapján a hamvasztásos sírok a markomann háborúk előtti időszakra tehetőek. Nem kizárt, hogy ezek, a polgárváros északi városfalán kívül fekvő és a déli városfalán kívül rögzített hamvasztásos sírok ugyanazt a temetőhorizontot képviselik. A temető megszűnése pedig összefüggésben állhatott a markomann háborúkat követő településszerkezeti változásokkal.

Zsidi Paula

found in the layer of graves, the cremation graves may be tentatively dated to the period that preceded the Markomannic wars. It is possible that cremation graves outside the northern and southern walls of the Civil town represent the same burial horizon. The abandonment of the cemetery may be related to changes in settlement structure that followed the Markomannic wars.

Paula Zsidi